Any segón.-II.ª Epoca - N.º 20

Dissabte 15 Març de 1924

Justicia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Pi, 11 . - BARCELONA

Com més forta és una raça, més deures té vers les altres.
No oblidem que si bé hi ha diferències de races, la Humanitat és sols una.
MAHATMA GANDHI.

La responsabilitat del Poble

Travessem—en mig l'inconsciència de les multituds: *fut-bol i sardanes*—unes hores d'excepcional gravetat i trascendència. D'una banda, cada dia es fan sentir amb intensitat major els efectes de la paralització de la indústria, i ens trobem abocats a una crisi econòmica sense precedents. De l'altra, sota l'actual règim militar, la nostra evolució política es troba en un punt crític—en un moment *crucial*, podriem dir—el qual, segons sigui la nostra posició en eixir-ne, marcarà per molts anys, en un sentit progressiu o retardatari, el ritme de la nostra vida nacional.

La industria va paralitzant-se, engroixint-se amb acceleració esfereidora l'exèrcit dels *sense-feina*, tràgica corrúa d'humans llençats a la fam i a la desesperació. No es tracta, malauradament, de cap maniobra ni de cap *bluff* patronal, sinó de la resultant de múltiples i complexes causes, l'orgia sagnant de la gran guerra i l'incapacitat de la plutocràcia industrial en primer terme, a la acció de les quals ja és massa tard per a reaccionar amb possibilitats d'èxit. Es clar que els patrons exageren! Però no pas en allò que es refereix a la gravetat de la crisi—probablement major del que ells mateixos suposen—sinó respecte a la proporció en que els capitalistes n'hagin de sufrir. Al cap i a la fi, si les coses van mal dades de bo de bo, el «bon burgès» tanca les fàbriques, liquida si convé els seus negocis, i vivint de les seves rendes, es limita a fruir amb tranquilitat i bons aliments de les riqueses *honradament*, o almenys *legalment*, acumulades amb la suor dels pobres. Els seus planys pel que deixi de guanyar no ens poden commoure. Que li caldrà potser reduir el nombre de les *amigues* o dels automòbils? Qué hi farem! Serà tan trist com vulgui però no podem plorar.

Però hi ha la possibilitat de l'enfonzament total de l'incipient industrialisme de casa nostra i això té per a nosaltres, els treballadors, destinats en un futur més o menys próxim a controlar i dirigir els instruments de producció, una importància extraordinària. Els que aspirem revolucionàriament a l'adveniment del règim socialista—sense condicionar-lo fatalment als llamps i trons dels cataclismes tràgicament espectaculars, només acceptables humanament si no hi ha altre remei—confiant en la seva democràtica consolidació quan la simple bondat dels seus principis mostri a la generalitat dels ciutadans els horitzons d'indefinida superació d'una vida dignificada i embellida, hem de saber portar a la consciència pública el convenciment d'aquesta veritat: *Què som nosaltres, els socialistes de tots els camps, els únics realment interessats en l'expandiment i el progrés de la industria catalana.*

Això, pel que afecta a les futures possibilitats de les doctrines, car la realitat immediata ens mostra una imatge més colpidora: l'espectre de la fam trucant amb la ma descarnada a la porta de la barraca dels pobres.

I hi ha encara—màxima tragèdia humana—l'afrós enduriment de les ànimes humils, amb la sembrada fatal de baixes passions que deixa al seu pas la DESESPERANÇA, la terrible justificadora dels odis vindicadors... Penseu amb l'horrible calvari inacabable de l'obrer sense feina: l'inútil romiatge de tots els dies recullint un refús a la porta de cada taller i al cancell de cada fàbrica i el retorn amb les mans buides a la miserable llar desvalguda: plors d'infants sense pa, tràgic silenci de les dones plè de doloroses interrogacions.

I això no ho podran resoldre ni els governants ni els patrons amb cap tractat de comerç, ni amb cap «lock-out», ni amb cap repressió...

I això no ho resoldrem tampoc nosaltres amb cap lliure canvi, ni amb cap sabotatge, ni amb cap vaga, ni amb cap explossió sentimental de negativa ràbia...

Estem fatalment lligats als grans fets econòmics, no hem d'oblidar-ho mai, i no ens podrem sustreure a la seva acció fins que l'estructura de l'actual societat capitalista sigui savia i generosament canviada.

El nostre deure ens apareix, doncs, ben clarament assenyalat: Tots els instruments de lluita—sindical, cooperatista, polític—per a la transformació social, han d'ésser posats en joc pel proletarial amb harmònica simultaneitat i independència, sense que l'acció de cap d'ells enfebleixi la dels altres. Abandonar-ne qualsevol, per la idolàtrica submissió als dogmes metafísics, és viure amb funesta inconsciència fora del món que trepitgem.

* * *

Altrament, a la fi—immediata o llunyana, què hi fa?—de l'actual periode de govern extra-constitucional, caurà damunt del proletariat, de tots els estaments productors, una altra responsabilitat enorme: l'acompliment d'aquella inajornable missió de llibertat només realitzable envaint les posicions de la burgesia per a portar l'estructura política de la nostra terra a un pla europeu de capacitació ciudadana que posi definitivament un límit infranquejable al nivell inferior de les regressions possibles, assenyalat amb el respecte intangible a les elementals dignitats humanes.

I és tan apremiant l'imperatiu d'aquesta missió de llibertat que, com assenyalava el nostre Gabriel Alomar, cal que els treballadors, amb un noble abrandament de ciutadania, sapiguem posar avui el nostre indeari polític **per damunt del nostre ideari social.**

Per causes independents de la nostra voluntat, ens trobem en la impossibilitat de publicar la caricatura que el nostre company APA destinava a aquest número de JUSTICIA SOCIAL.

Paraules de l'Alomar

Sobre dignitat de la Premsa

La Premsa demana la supressió de la censura.—Val a dir que hi ha periòdics que s'oposen an aquesta petició. Però en el concepte de Premsa, com instrument d'opinió pública, aquests periòdics no hi poden ésser compresos. Són l'Anti-Premsa, el periodisme creat contra el periodisme, contra l'idea mateixa de veu popular, o de Quart Poder. La veritable Premsa, amb conciència col·lectiva, és la qui sab exercir en les fortes crisis nacionals les funcions històriques de *Joc de Pilota*: sustituir els grans organismes silenciosos de la Democràcia.

Però la supressió de la censura, tal com la demanen alguns periòdics, podria resultar un mal pitjor. La censura és un símptoma; no és el mal en sí mateix. I nosaltres no podem acceptar condicionada la seva desaparició, perque aleshores no fariem mes que convertir-nos en censors de nosaltres mateixos. El silenci imposat per una coacció material no deshonra. Però el silenci o el dissimul voluntaris, obedients a una prudència pactada, representen col·laboració, ajupiment, servitut d'ànima.

Els qui demanen la supressió de la censura amb promeses de temperança equívoca semblen dir: «Que s'ens deixi parlar, que ja serem bons nois! Ja veuran com no passarà res. Sabrem fer-nos càrrec de les circumstàncies.»

Doncs bé: això resultaria una prova definitiva d'atuiment nacional. Un diari de Barcelona dèia: «Un poble com el nostre, qui ha resistit serenament aquesta gran remoció, demostra que mereix la llibertat.» Me sab greu no poder comentar com caldria aquesta afirmació *radicalment* errònia. Però jo crec qu'els mereixements de la llibertat es proven d'una manera ben diversa...

Que sia suprimida la censura. Està bé. Però no oblidem que la llibertat sols pot ésser compresa pels que sien capaços d'usar-la; i sols pot ésser concedida p'els qui sien capaços de sufrir-la.

Mentres la censura persisteix, hi ha una formidable pregunta qui queda sense resposta. Ningú pot dir quina és la veritable orientació de l'ànima popular. Entre ella i el poder hi ha un mur de silenci.

Però quan la censura cau, aqueix mur s'ha d'enfonzar també. Un col·loqui sonor ha d'entaular-se, entre poble i poder. I la Premsa ha d'ésser el corifèu del poble en aqueix diàleg.

Gabriel Alomar.

La lluita

En la lluita humana, la disciplina, és, sens dubte, un deure. La desgràcia consisteix en que aquells que estan encarregats d'aplicar-la són, ben sovint, esperits mesquins: tenen per ideal, i volen que els altres el tinguin, el que no és sino un mitjà per a conseguir-lo: la regla els fascina per la seva mateixa estretor, car ells no es troben bé sinó en la via estreta.

ROMAIND ROLLAND.

La Figa i la Flor

Copiem del número 158 de la revista «Catalana» la següent nota folk-lòrica, conservant l'ortografia de l'original:

«PRACTICA SUPERSTICIOSA

Quan una dòna veu a un'altra que es creu qu'es una bruxa, posa la mà dreta sota'l devantal, ficant el dit gros entre l'índex y'l del mig, es a dir, fent la creu y clouent el puny, y *diu*: —*La figa y la flor.*

MOSSÉN XAVIER FOSSAS.»

La hora del Suprem Armisticí

Companys, llenceu aquestes armes!....

L'acticle «Pobre Salvador Seguí!» que en el nostre número darrer adreçavem a «Solidaridad Obrera», meresqué l'honor d'una immediata resposta dels nostres companys, en termes nobles i amicals que sabem agrair.

El petit incident—al qual, com ja feiem constar, no donguerem cap exagerada importància—queda clos satisfactòriament, plavennos repetir el que ja deiem: que servem per l'orgue de la «C. N. del T.» degà de la prempsa obrera de Barcelona,—i trobant-nos a la mateixa distància d'aquells punts de vista doctrinals i tàctics que mai podrem compartir, i que creiem han estat funestos per l'obrerisme català,—el mateix respectuòs afecte de sempre. Prou saben els amics que tenim entre els redactors de la «Soli» el nostre generòs esperit per a estar segurs de la sinceritat de les nostres paraules.

Ens hem esforçat sempre per a elevar el tò de les polèmiques que el tumulte de la vida suscita necessàriament i fecunda entre els diversos estols del gran exèrcit proletari. Si el nostre llenguatge damunt les planes de JUSTICIA SOCIAL no ha assolit una major dignitat i noblesa, culpi's solament la pobresa de la nostra expressió, mès no la nostra voluntat.

Una de les coses que sempre ens ha fet més mal i que en aquests moments hem d'esguardar amb infinit dolor—gairebè diriem amb física repugnància—és l'enferrissament, la virulència, la passió desfermada i el llenguatge groixut amb que es desborda a Catalunya i a fora, tota la energia combativa de diferents sectors de l'obrerisme, consagrats, oh màxima inconsciècial, en la monstruosa tasca d'entre devorar-se crudelment i despietada, davant la cínica rialla grassa dels nostres únics enemics veritables.

Penseu amb el tris concepte que tindrà del nostre valor moral, de la nostra capacitat intel·lectual, del nostre seny i del nostre clar judici, tot aquell que, fervorosament devot de la causa de la emancipació de la humanitat, esguardi des d'un pla superior als dels interessos partidistes—més enllà de les sectes i dels dogmes—la trista situació de les organitzacions proletàries de Catalunya. El cor se li omplirà d'amargor i de desesperança....

No pretenem pas, absurdament, que es faci de cop i volta el miracle d'assolir-se una unanimitat de sentirs i parers; això fora l'acabament de tot progrès, la fi de tota possible superació. No pretenem tampoc que's disfreci el propi sentir i s'amaguin les personals conviccions honrades, i molt menys encara que es consolidin les vergonyes, que perdurin les traicions i que es tolerin les infamies. Aspirem, però, a que tots aquells que en aquests moments de màxima responsabilitat es trobin en llocs directors dins qualsevol dels batallons de l'obrerisme—aptes solament per a les lluites fraticides, brandant només armes enverinades—reaccionin davant la monstruositat de la nostra actuació conjunta, avant-i—sobretot—sapiguen fer honradament, sinceramente... consciència. Es que no tenim tots, absolutament tots, per acció o per omissió, la nostra part de responsabilitat en aquest enfonzament catastròfic que sembla que estem presenciant impàvits i masells? On és aquell *net de pecat* que pugui tirar la primera pedra? Parlem clar!

Al pas que anem, ben aviat i sense que a l'enemic li calgui disparar un sol tret, l'exèrcit de la organització obrera—l'únic exèrcit que pot aconduir-nos a la conquesta de la Terra Promesa—quedarà esmicolat, pulveritzat, desfet. I això és el que, per damunt de tot, hauriem d'evitar. Ja'n parlarem desprès de tot lo altre. *Ara es la hora del suprem armisticí!*

Mai no hem sigut bons per a posar cap vel de reserva a la crua nuditat del nostre pensament i menys podriem fer-ho en la històrica solemnitat d'aquests moments que passen. No hem d'amagar, doncs, que creiem errades, sense discutir-ne la bona fe original, los directrius que fins avui s'han volgut assenyalar als Sindicats de Catalunya, i que aspirem, noblement, a veure un dia els obrers de la nostra terra agermanats amb els d'Espanya dins d'una ampla confederació, orientats en les tasques i mètodes de la «Unión General de Trabajadores»—adaptades, és clar, al nostre temperament i a les nostres necessitats materials i espirituals—amb veu i representació propia en la Internacional d'Amsterdam.

Però més, molt més que això, ens interessa de moment que surgeixi una forta i conscient organització proletària, informada d'un ample esperit constructiu i tolerant, conduida per directors de cor noble i clara intel·ligència, que amb homes de bona voluntat sempre ens entendrem fraternalment.

Aspirem encara, i amb urgència major, que el poble treballador tingui plena consciència, en aquests instants que ens poden incorporar definitivament a Europa a condemnar-nos a etern «cabilenyisme», de la seva responsabilitat política.

—:=:—

Punts de coincidència, normes bàsiques dignament aceptables per a tots, això és el que ara ens interessa cercar i exaltar, enlloc de pensar només amb el grupet que ve darrera nostre i d'aprofundir monstruosament disparitats i divergències. Mireu els programes, rellegiu les doctrines: socialistes, comunistes, anarquistes, on són els abismes idels que ens separen? No és una mateixa—llibertat i emancipació—la fita que volem atenyer? Per que ens ho diguin de Berlin, de Moscou o d'Amsterdam, haurem de menjar-nos el fetge?

Que diriem d'un arquitecte que volgués bastir un edifici posant les pedres de punta i les develles de caire?

I penseu en el magne palau de la Societat Nova que—pobres insensats!—volem alçar nosaltres!

Que per a refer i renovar la organització obrera és necessari que tots els que ocupen llocs directors comencin per a renunciar a llurs càrrecs? I què? Què importa el personal sacrifici d'amors propis i de vanitats davant l'inevitable fracàs o l'èxit possible de l'obra formidable que tenim el deure d'acomplir?

Companys! Obrers d'un costat i de l'altre! Obriu els ulls a la claror. Es la hora del suprem armistici. Tingueu un noble gest de superació que pugui redimir-nos a tots. Llenceu aquestes maleides armes enverinades! Allarguem-nos les mans....

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors.

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

Malgrat la fidelitat mística de qualques bones families, és evident que passen temps malestrucs per les velles dinasties europeas. Llur liquidació va realitzar-se d'una faisó inexorable. Les poques testes coronades que resten encara tenen el somni agitat per la visió invariable d'aqueixa demoliciò que cap esdeveniment detura ni modifica.

Ara ha tocat el torn a la familia ex-imperial de Turquia. El lector ja sap que des del primer de novembre de 1922 el poder del Soldà de Turquia va deixar d'existir per decisió de l' Assemblea d'Angora. Però el soldà, ultra sobirà de l'Imperi, era cap de l'Església otomana. Per això quan Mahomet VI, en 17 de novembre, va despedir-se de Constantinoble recullit en un vaixell anglès, deixant els fidels de l'Islam sense la seva paternal protecció, l'Assemblea d'Angora va elegir Califa al seu cosí Abdul Mejid Effendi al qual exercia aquesta suprema potestat eclesiàstica amb la prudencia i circumspecció propies de les circumstancies finament apreciades per la seva vasta intel·ligència i excepcional cultura.

Ja feia uns quants mesos, però, que les preocupacions massa materials i terrenes dels diputats d'Angora fèien preveure la fi del Califat o almenys l'anorreament absolut de la seva força política. Quan l'Aga Khan i Ameer Ali varen escriure la célebre carta que va donar lloc al processament dels directors dels tres diaris més importants de Constantinoble, la gran massa dels diputats dels partits popular i liberal va demostrar obertament la seva hostilitat envers el Califat i la gran massa del poble turc va demostrar la seva indiferència per les tradicions religioses del seu país. Ara amb motiu de celebrar-se el quint aniversari de la constitució de l'Assemblea d'Angora el dia primer de Març, hi havia extraordinaria espectació per a conèixer les orientacions que fixaria el President de la República, el Ghazi Mustafà Kemal Patxà, i no tan sols hi havien presents la gaire bé totalitat dels diputats sinó una gentució immensa que va tributar un homenatje cordialissim al President i als seus «vekils» (ministres).

El discurs del Ghazi en exposició del seu criteri respecte a ço que cal fer per a assegurar la vida de la jove República otomana, pot resumir-se en els punts següents:

La nació que ha establert i acceptat amb tant d'entusiasme la República, la vol convenientment preservada contra els més grans perills i per això es precís assegurar desseguida la unitat d'ensenyament, alliberar el sistema judicial de tota influènca perniciosa elevant la comprensió i el sentit de la justicia, separar totalment la religió, de l'Estat i apartar en absolut l'exèrcit del governament del país.

El Partit popular que representa la majoria de l'Assemblea ha interpretat aquestes generalitats en la forma pràctica següent:

Expulsió de tots els membres de la familia imperial; abolició de totes les escoles confessionals subjectant tot l'ensenyament primari i secundari a la direcció del ministeri d'Instrucció pública; supressió de tota distribució o diferencia entre jurisdicció religiosa, militar o civil, posant tots els tribunals sota la direcció del ministeri de Justicia; supressió del ministeri de Cultes i afers religiosos i exclussió del ministeri del cap de l'Estat major de l'exèrcit.

Aquestes resolucions proposades a l'Assemblea d'Angora per cinquanta diputats al cap dels quals hi anava Chukri Bey Serradjoglou, representant de Smyrna, han sigut discutides acaloradament i, malgrat les lleus concessions fetes als conservadors, han sigut substancialment aprovades. En conseqüencia el ministeri de Cultes i el de l'Estat Major, han sigut suprimits; les funcions del Califa han sigut diluides per tal de poder abolir el Califat i le[illegible] del cos i de l'ànima dels turcs, amb la del Califa Abdul Mejid i la del soldà Wahid-ed-Din, han sigut acomiadats cap a les terres dels infidels. Formen una distingida caravana de 32 princeps i 35 princeses amb sengles criatures i allegats. Llurs residencies i possessions queden de propietat de l'estat. Llurs joies i capitals nobles continuaràn essent propietat llur però han de restar en dipòsit a Turquia i podràn gaudir-se no mes de les vendes. Es possible que els princeps i princeses russes que es guanyen penosament la vida a les ciutats d'Europa i Amèrica, quan vegin venir aquesta remesa de testes descoronades comprenguin ben clarament el significat d'aquell mot que per ells no tenia sentit i que els economistes els hi volien encasquetar: la lliure concurrencia.

Es diu que la supressió del Califat farà mal efecte en tots els pobles de l'Islam, particularment entre els musulmans de la India. Això son pietoses fantasies de gent que no vol compendre que la fe musulmana es troba gaire bé al mateix nivell de la fe catòlica. Aquests diputats laicistes ho deien impúdicament en plena Assemblea: «La major part dels musulmans no s'acosten en tot l'any a les mesquides. Els pagesos d'Anatolia que tenen fama de fanàtics, esperen la ocasió per a demostrar llur adhesió a les cartes eclesiàstiques en la mateixa forma que els «mujics» russos han demostrat llur adhesió al Tzar.» El propi primer ministre, Ismet Patxà, deia, mesos enrera, que les ventatges polítiques del Califat no eren ni podien ésser compensades per les dificultats d'ordre interior i exterior que la seva permanencia creava a Turquia.

La jove República renuncia voluntariament a la direcció espiritual de l'Islam però de fet la recobra i l'assegura amb les seves atrevides decissions. Ja no es cap secret per ningú la gran simpatia i confiança amb que tots els pobles d'Orient tornen a mirar a Turquia d'un quan temps ençá. El seu regne es d'aquest món i pot consentir sense cap inquietut que Husseim, el rei d'Hedjaz, s'encarregui d'administrar els interessos de l'altre. Això no poblarà els deserts del seu reialme ni resucitarà el poder de la niçaga dels Osman. Es més probable que els seus fidels li ensenyin en dia no no llunyà el camí de l'exili.

M. Serra i Moret.

ELS HOMES D'AHIR I D'AVUI

Auguste Comte

La moral positivista, segons el seu creador August Comte, consisteix en: Viure pels altres: subordinar l'egoisme a la sociabilitat. Aquesta gran moral comtiana determina la sociologia estàtica i dinàmica, i aquesta, condiciona la política. La sociologia, segons el pare del positivisme, té per objecte l'estudi del Gran Esser (o Humanitat) l'activitat de la qual modifica al món. L'Humanitat és el conjunt *d'éssers humans passats, presents i futurs. Però no poden ésser compresos en aquest* conjunt, *sino solament aquells que sòn en realitat assimilables, després d'una veritable cooperació en la existencia comuna.*

Segons Comte és impossible un retorn al cristianisme com a millora social; tampoc la Revolució (93) soluciona l'angoixant problema. Cal que sobre les runes dels antics sistemes s'edifiqui un nou ordre, el Definitiu. Per això fer, és precís que el treball de preparació cientifica procedeixi al de preparació política o millor de reconstrucció política. La ciencia positivista—tal com ell l'enten—i sobretot la física social *(o sociologia) donarà l'edequat coneixement dels fenòmens socials, i una volta conegudes llurs lleis l'*art social *reorganitzarà la societat sobre bases mes justes, mes bones, mes belles i més veritables. La nova societat és fundarà sobre la divisió del poder* intel·lectual *o espiritual dels savis, que seràn els sacerdots de la Humanitat, el poder* temporal *dels treballadors—capitalistes i proletaris—i el poder* sentimental *i moral de les dones. Comte creu, que organitzada així la societat, ja la Humanitat no progressarà mes.*

Aquestes idees, que li valgueren tants d'adeptes i deixebles,—entre els quals cal justament citar homes de la valor mental d'un Litré i un Stuart Mill, i Pompeu Gener, de jove—triom faven en la segona meitat del passat segle. Llavors, eren en veritat d'un efecte quasi trascendental. Tota la joventut estudiosa i avançada d'Europa, del 1860 al 1870, era positivista.

August Comte, nat a Montpellier en 1798, començà d'explicar les seves idees el 1.er d'Abril de 1826, inaugurant un curs de Filosofia Positiva, que devia constar de setanta dues lliçons, però que dissortadament interrumpí una violenta crisi mental de la que trigà set mesos en gaurir. (August Comte havia estat molt amic de Saint-Simon, de qui fou devot deixeble. La seva amistat no obstant durà poc).

De 1828 a 1842, August Comte, treballà incansablement, en la seva gran obra Le Cours de Philosophie positive. *De 1842 a 1845, donà al públic un* Traité elementaire de géométrie analytique *i un* Traité philosophique d'astronomie populaire, *resum d'un curs que havia explicat gratuitament per espai de disset anys.*

En 1845 August Comte va fer la coneixença d'una dona que havia d'influir fortament en la seva vida i les seves idees. Aquesta dona Clotilde de Vaux contribuí d'una manera poderosa a decantar August Comte devers el sentimentalisme religiós. Així Comte concep una religió nova: la religió de l'Humanitat de la qual ell n'és el Gran Sacerdot. En el mateix any publicà un Discours sur l'ensemble du positivisme *i de 1851 a 1854, la segona de les seves grans obres* Système de Politique Positive, *en quatre volums. La popularització de la doctrina fou feta en 1852, mitjançant aquell volum retolat* Catéchisme positiviste, *universalment conegut. En aquestes obres August Comte, cau en el mateix defecte que combat o que, quan mes no, desitja evitar. En la revisió de valors establerts, que abraça del jornal fins a la reforma del calendari, Comte, esdevé un Sacerdot laic. Cal consignar entre altres teories seves, com a verament curiosa, la dels petits Estats i la teoria religiosa dels salaris.*

August Comte morí en 1857, quan major era sa nomenada i mes inmediata la seva influencia mental.

Demòphil.

Aniversari de la mort d'En Salvador Seguí

El matí del diumenge darrer, com havia estat anunciat, un grup nombrós de familiars, amics i companys del qui fou en vida lider entussiasta del obrerisme català, acudiren al Cementiri Civil de Montjuic per a tributar un fervorós homenatge a la memòria d'en Salvador Seguí.

La tomba del «Noi», closa amb una bella làpida obra del company Arlandis amb aquesta inscripció:

A
SALVADOR SEGUÍ
ASSASSINAT EL DIA 10 DE MARÇ
DE 1923
TA COMPANYA, FILLS I AMICS

quedà coberta de flors entre les quals es destacava una cerena ofrenada pel nostre estimat collega «La Batalla».

Vora mig-dia, el nostre amic l'ex-diputat de la Mancomunitat de Catalunya en Joan Casanovas digué unes cordials i justes paraules evocant amb emoció la vida i l'obra del malaguanyat lluitador.

L'acte revestí la solemne austeritat que convenia.

JUSTICIA SOCIAL i la «Unió Socialista de Catalunya» hi acudiren amb sengles representacions.

República, Federació i Socialisme

Dissabte passat, prosseguint la seva abnegada creuada d'aquests darrers temps, en Marcelí Domingo dongué al teatre Alegria de Terrassa i davant d'un auditori que omplia totalment la sala, una notable conferència sobre el clàssic i interessant tema de *les esquerres espanyoles* en el curs de la qual digué eloqüentment múltiples coses de profunda actualitat.

Assenyalant la colpidora responsabilitai de les «esquerres», preguntava en Marcelí Domingo:—«No sería una solidaritat sobre els tres postulats REPUBLICA, FEDERACIÓ i SOCIALISME, allò que podría aglutinar els elements dispersos i disposar-los per a rendir tota llur eficàcia?»

Nosaltres coincidim en absollut amb el lluitador polític en 'a dmissió d'aquesta hipòtessi puix tenim una personal experiència sobre el seu acord amb la consciència del moment.

REPÚBLICA, FEDERACIÓ i SOCIALISME són en efecte, avui, les tres columnes sustentadores del programa de tota possible esquerra veritable.

Per això, entorn de la bandera de la «Unió Socialista de Catalunya», que duu els tres noms escrits, van congriant-se amb entussiasme les seleccions lliberals de tots els estaments productors,—intel·lectuals i obrers—del nostre poble.

Per això mateix, creiem que estaría condemnada al fracàs i a la eixorquia més absolutes, tota «Unió Federal, Socialista, Republicana», que, amb penes i treballs, podés avui arribar-se a formar.

EL SOCIALISME

Fenòmen múltiple i complicat, les variades facetes del qual són la causa d'aquest creixent i decreixent que trastorna als definidors d'aquest món vell que s'enderroca, per a donar pas a noves formes que inexorablement s'imposaràn, malgrat de les raneres histèriques d'una burgesía que ens amenaça amb un intent de retorn als temps medieval i titànics.

La intel·ligència i el treball cada día s'acosten més, des de la darrera catàstrofe europea; i els que endarrerits per prejudicis de classe manquen a la llista no es faràn pas esperar molt de temps.

Un plà complert de conjunt, amb unitat, varietat i harmonía, serà prou per aportar-los a les nostres fileres.

Quan cadascú tingui el seu camp d'acció determinat i cada membre compleixi voluntariament la seva missió amb absoluta autonomía, obeint sempre, però, a l'harmonía del conjunt, el problema socialista es trobarà pròxim al seu desenllaç final.

Tot seguit que un home vegi l'Escriptor, el Pedagog, l'Higienista, el Tècnic, l'Administrador, el Productor i, en una paraula, tot poble que produeix, organitzat previament per a la gran missió de governar-se ell mateix, el restant és feina de poques taules.

Que això presenta dificutats, ningú no en dubta. Cal tenir en compte, però, que les dificultats només rauen en assenyalar voluntàriament i demostrativament el cap d'aquest monstre. I, separats avui conscientment els partits burgesos anomenats d'esquerra, els ciutadans que fins fa poc havien mantingut els vividors amb el nom de cabdills populars, veurem que el problema ja ofereix menys dificultats per a la seva resolució.

Tinguem present, no obstant, que per allunyar la imbecilitat humana que actualment ens esclavitza, és absolutament necessari dotar a la futura joventut d'un grau de cultura que la posi en condícions de distingir les màximes empíriques, origen dels privilegis actuals, de les Lleis objectives, engendradores de la justicia universal.

Galaico

El número d'homenatge a la memòria d'En Seguí

El nostre generós anhel d'honorar la memoria del «Noi del Sucre» trobà plena satisfacció: El número de JUSTICIA SOCIAL corresponent a la setmana passada, esperat amb interés vivíssim, trobà tan càlida acullida que a les poques hores de posar-se a la venda ens haviem quedat sense un sol exemplar. Plau-nos de remarcar aquesta mostra de comprensió de la noblesa i sinceritat del nostre homenatge, manifestada pel poble treballador, tot pregant als corresponsals i paqueters als que no poguerem servir les comandes extraordinaries vulguin fer-se càrrec de la nostra impossibilitat d'atendre'ls, pel retraç de llurs demandes.

Breu història del British Labour Party

III

Direcció socialista

Cap a les darries del segle passat el criteri tradeunionista va anar cedint i els socialistes varen apoderar-se gradualment de la direcció de les organitzacions. Les derrotes dels maquinistes en 1897 i dels minaires del Sur de Gales en 1898, varen acabar de convencer els treballadors de que tractant-se de burgesos, poca diferencia hi havia entre un conservador i un liberal, i que era indispensable tenir una força política propia per a poder defensar els interessos dels treballadors en tots els terrenys.

La questió Taff Vale va donar la balançada decissiva. La companyia del ferrocarril Taff Vale va instar acció contra el Sindicat de ferroviaris per haver induit als seus treballadors a rompre llurs contractes valentse de coaccions. Malgrat la llei de 1875, la qual legalitzava l'existència de les *Trade Unions* i reconeixia el dret a l'associació i a la vaga, la Cambra dels Lords va decidir que l'associació podía esser declarada responsable dels actes indeguts dels seus membres. En conseqüència, els Tribunals varen condemnar al Sindicat de ferroviaris *(Amalgamated Society of Railway Servants)* a pagar 23.000 lliures esterlines d'indemnització i a la Federació de minaires del Sur de Gales a pagarne 50.000. Ja no va esser necessaria més propaganda. En el Congrés de les *Trade Unions* de 1889 va acordar-se cridar totes les organitzacions obreres—entitats socialistes, cooperatives i sindicats obrers—a una conferencia que va tenir lloc en febrer de 1900, quedant constituit el *Labour Representation Committee* amb Mr. Macdonald per secretari.

Encara que aquest Comité no va assumir el nom de *Labour Party* fins sis any més tard, pot donar-se el partit per existent des de l'any 1900, o sigui des de la constitució del Comité. Els socialistes eren en majoría en la comissió que va redactar la constitució del partit però en benefici de l'unió no varen volguer incloure-hi una declaració explícita que hauria revoltat als afiliats a l'organització obrera, dels quals havien de refiar-se per llur força numèrica i per a subvenir a les cargues econòmiques. Dels 1.800,000 obrers sindicats que hi havia en 1900; 353,000 varen inscriure's al *Labour Representation Committee.* Dos anys més tard ja eren 847,000 i en 1920, el nombre de tradeunionistes adscrits al *Labour Party*, era de 3.279,000. En canvi les forçes numèriques de les organitzacions socialistes al començar la present centuria, eren de 14.000 l'*Independent Labour Party*, de 9.000 la *Social Democràtic Federation* i de menys de mil la *Fabian Society.*

Els primers anys, l'esforç d'assimilació i de predomini va esser gran dintre del nou partit. En un extrem la *Social Democràtic Federation* pugnava per l'acceptació dels principis absoluts de lluita de classes i a l'altre extrem els col·laboracionistes anomenats *Lib-labs* sostenien que no s'havia d'esser presoner dels perjudicis de classe. John Burns era el principal exponent de la política d'acomodació. L'*Independent Labour Party*, guiat per un criteri oportunista, preferia prescindir de declaracions emfàtiques i conduir insensiblement la massa vers la realització constant de l'acció socialista. Per conseqüent la *Social Democràtic Federation* fou momentaniament sacrificada i va restar temporalment fora del partit. No obstant la lluita va continuar en els rengles del *Labour Party* perquè la tendència a revestir la política general i la fascinació del Partit Liberal es deixava sentir fins que va rrrivar-se a la conclusió de que els candidats, demés de formar part de una de les societats filials i d'haver de constituir un grup parlamentari independent de tot altre partit, haurien de subjectars-se a les resolucions del propi partit, o dimitir. D'aqui varen neixer qualques dificultats perquè els tribunals varen considerar aquest acord contrari als principis de la llibertat pública i a la independencia dels representants del pais, però l'unitat i la disciplina del partit va començar a esser un fet i el grup laborista en el Parlament va existir com a força homogènia.

Tots els que han llegit poc o molt de política extrangera, saben que els diputats laboristes foren durant molts anys els al·liats del Partit Liberal i dels nacionalistes irlandesos. Aquesta política, si ens havem d'atendre als resultats, no fou pas desacertada. Els liberals i conservadors anglesos varen lluitar anys seguits a base de lliure canvi i proteccionisme. Hi havia, doncs, una llògica en l'aliança liberal i expressava clarament un sentiment popular. Demés, en 1906, va suscitar-se pel partit liberal la questió de l'esclavatje dels xinesos i era aquesta una qüestió fonamentalment socialista i que, en part, explica la victoria laborista en aquelles eleccions. Per altra part, les *Trade Unions* tenien la obsessió de salvar les seves caixes de resistencia i llur dret a la coacció societaria sobre llurs afiliats en cassos de vaga, i encare que el cas Taff Vale no s'havia repetit i el govern conservador havia nomenat una comissió per a investigar el fonament legal d'aquelles sentencies; els perills subsistents no s'esvaien. I un dels primers actes del govern liberal fou promulgar una llei donant suficients garanties i seguretats a l'organització obrera.

Des de 1906 a 1914, l'activitat reformadora del govern liberal, va mantenir el *Labour Party* neutralitzat, sense poder demostrar en forma impressionant la raò de la seva existència. Els diputats laboristes proposaven i defensaven lleis protectores del treball (compensació d'accidents, pensions pels vells, vuit hores i jornal mínim pels minaires, etc.) però en això com en la lluita per l'autonomia d'Irlanda i l'impost sobre terres improductives, el mérit requèia sempre en el govern liberal que es fèia seves les propostes. L'inclussió de John Burns en el ministeri, fou també en detriment del prestigi laborista, car si bé mai havia sigut un candidat del *Labour Representatión Committee* la seva influencia en les *Trade Unions* era manifesta.

Finalment el *Labour Party* va topar en 1908 amb la decissió de la Cambra dels Lords, declarant *ultra vires* la cotització compulsoria en les *Trade Unions* per a fins polítics. Això va tancar de cop la dèu principal d'ingressos del partit i sumat a les decisions dels Tribunals respecte a la subjecció dels diputats a les resolucions del partit, crearem dificultats greus, fins que en 1913 va donar-se solució legal al conflicte, quedant autoritzades les *Trade Unions* per a fer acció política i imposar a llurs afiliats una taxa obligatoria mentres una majoria ho acordés en votació expressa, feta amb paperetes, per a poder esser comprovada. Els afiliats, no polítics, podien demanar exempció d'aquesta taxa. En quan a la sotmissió dels diputats a la disciplina del partit, aquest va acordar dessistir d'exigir als dissidents la renuncia del càrrec.

M. S. i M.

(Acabarà).

Obra d'ajud internacional

Tot i sabent per endavant la limitació de les nostres possibilitats, en moments que ens cal consagrar al periòdic tots els nostres esforços, JUSTICIA SOCIAL vol associar-se a l'obra de solidaritat internacional empresa per homes generosos de tot el món per a ajudar als famolencs d'Alemanya, obrint una suscripció amb el dit objecte:

Redacció de JUSTICIA SOCIAL.	20 pts.
F. J.	1 »
Total. . .	21 pts.

Aquest número ha passat per la censura militar.

Per la consolidació de l'obra de JUSTICIA SOCIAL-Les veus amigues

El ressò de la nostra crida

Segueixen arribant fins a nosaltres paraules d'encoratjament i donatius generosos d'amics i simpatitzants que reclamen un lloc d'honor per a contribuir a la nostra creuada redemptora.

Cal que no defalleixi l'entussiasme dels nostres companys. Els horitzons van aclarint-se de mica en mica però no som encara fora de la nostra perillosa situació.

Els lectors de JUSTICIA SOCIAL són avui uns quants milers. Només amb que un deu per cent sentin ara l'imperatiu de llur deure estarà assegurada la continuitat i l'expandiment de la nostra obra. No us refieu però del que puguin fer els altres, ni us detureu per la eventual modestia de les quantitats disponibles. L'honor d'haver construit la nova Catalunya serà igual per tots els nostres companys.

Publiquem a continuació algunes de les notes falagueres que creiem d'oportuna divulgació.

Els dependents

D'un quant temps ençà, entre els dependents del comerç i de la industria, la gran majoria dels quals havien vegetat anys enrera amb ànima de burgès fracassat, sense altres ideals que la hebdomadaria balleruga, el «noble joc de la cossa», i un incolor catalanisme de senyor Esteve, i sense altres anhels que l'arribar a plantar una botigueta o casar-se amb la filla del «principal», hi ha un esplendorós ressorgiment espiritual. Per l'obra benemèrita dels seus directors, el Centre Autonomista de Depenpents del Comerç i de la Industria de Barcelona, ha assolit netament el caràcter d'un sindicat professional i honora avui el moviment obrer de la nostra terra, assenyalant, amb la formidable tasca constructiva realitzada, les possibilitats de l'organització obrera catalana, quan, superades les velles misèries, oblidats els antics rencors i salvades venturosament les actuals hores de crisi, ressorgeixi amb l'ufana esplendorosa d'una idealitat renovada per les terribles lliçons de la experiència.

Avui, els dependents, comencen ja a aportar a la lluita per les reivindicacions proletàries aquella *força específica* que assenyalava un dia en Serra i Moret. En són testimoni els bells articles que damunt les nostres planes ha publicat el company Josep Ricart i Sala, president de la Federació de Dependents de Catalunya.

Una nova mostra—que saludem amb agraiment—ens la dona el vibrant portaveu de dita Federació, «Lluita», amb el magnífic article del company Vicens Vilarassau que insereix en el seu número darrer i que reproduim a continuació:

«Quatre paraules sobre JUSTICIA SOCIAL

Parlem-ne, amics, de JUSTICIA SOCIAL; la cosa s'ho val. Qué, amic, tú no saps encara que és JUSTICIA SOCIAL? Es de bó de bó que tú no en tens encara esment de ço que jo vull dir-te amb aquests dos mots tan intensament definidors d'una santa i generosa idealitat?

Escolta'm:

Es un conte enternidor veritat, i jo te'l vull explicar; és la meva dèria: contar coses palpables i reals que les explico, però, com si jo sol en posseís el secret.

Era una vegada....., sí, era una vegada que un estol d'homes selectes, arborats de un ideal plé d'humanitat i esporgat completament d'injusticies i privilegis socials, crearen un nucli, una sagrada Unió representativa d'un anhel col·lectiu de major benestar, d'un anhel que com un eco senten en el més recòndit de la seva ànima molts homes de bona voluntat—tú, tal vegada, probablement, segurament, ets un d'aquests; no? I, aquell nucli d'idealistes—il·lusió i voluntat—emprengueren la creuada, s'atreviren a exercir l'apostolat de la Idea que els empenyia tenaç i constant a prodigar-se per prodigar-la; que els esperonava a crear una col·lectivitat santa, generosa i plena d'humanisme que treballés amb entusiasme per la consecució d'una societat humanament perfecta, lliure de prejudicis i privilegis i egoismes i desigualtats i crudeltats i injusticies, mals que afligien intensament i despiadada a la societat soferta —una mica ignorant, una mica servil— d'aquella época remota (sic).

I heu's-aquí que fou en aquells moments que l'Ideal de la Unió sagrada va resumir-se en dos mots expressius: JUSTICIA SOCIAL: i com a bell principi del seu apostolat crearen un periòdic amb aquesta denominació; un periòdic portaveu del nucli selecte d'homes de bona voluntat que poc a poc va conquerint adeptes a la nova causa.....

Qué, amic, restes desil·lusionat del meu conte?

Pobre de mi, que no he sapigut explicar-me.

Tú, tú mateix, amic, et formaràs millor criteri de ço que és i significa JUSTICIA SOCIAL adquirint el bell i interessant setmanari d'aquest nom.

A JUSTICIA SOCIAL s'hi troba plenament expressada la concreció d'aquest noble ideal que tant bé conjumina les aspiracions de tots els homes d'esperit sincerament lliberal de la terra nostrada.

Amic meu: no perdis temps; judica tú mateix llegint JUSTICIA SOCIAL.....

.....

No fà, amic, que és precisament aquest el teu anhel; que són precisament aquestes les teves aspiracions?

Suscriu-te; i adhereix-te a la Unió Socialista de Catalunya.

Vicens Vilarasau.»

Del distingit publicista i President de la Unió de Llogaters, en J. Vilalta i Comas, home de conegut esperit lliberal hem rebut, junt amb un donatiu, la nobilíssima lletra següent, on amb benèvola i intel·ligent comprensió és judicada, des de fora del nostre camp, l'obra de JUSTICIA SOCIAL.

Sr. Director de JUSTICIA SOCIAL
CIUTAT

Molt senyor meu:

Llegidor constant de JUSTICIA SOCIAL i admirador de l'esforç que tenen de realitzar els editors i redactors d'aquest periòdic per a sostenir-lo sense decaiment espiritual i ideològic en aquesta hora tan crítica i lamentable, en que no se sap que és pitjor si la manca de llibertat o la indiferència de l'opinió pública, he sentit una sotagrada de vivissim dolor en llegir el solt en el que es sol·licita l'ajuda econòmica dels companys interessats en que el periòdic visqui i pugui continuar les seves campanyes secundat per les brillants col·laboracions que il·lustren les seves pàgines i entre les quals, per tal de retre-li l'homenatje que la seva sabiduria i la seva noblesa d'esperit mereixen, vull citar com a preeminent la de l'amic Gabriel Alomar.

Jo no puc anomenar-me company vostre, però sí amic afectuós del periòdic que redacteu per la simpatia que m'inspira la seva actuació rubberta d'enlairats pensaments i noblement encoratjada per un humanitari i honorable afany de conquesta de benestar pel poble que treballa i sofreix, afany del qual el títol mateix del vostre periòdic amara la prossa culta, lletrada i ennoblidora dels vostres articles.

L'hora present no és pas la més oportuna per a que els homes de sincera i generosa idealitat, s'entretinguin en enfondir les diferenciacions secundaries, accesories o adjectives que entre ells puguin esbrinar-se. Només té de interessar-nos conèixer els sentiments de cada u, el seu credo fonamental i, per consegüent, les intencions que el guiin. Veus-aquí perquè seguint aquesta norma jo soc avui, sense poder anomenar-me company vostre ni contar-me entre els afiliats a la vostra ortodoxia, un home amic vostre, amb el cor vessant de simpaties pel vostre periòdic. I es que en mig de l'erm espiritual i en el plè desert d'ideologia en que la nostra ànima assedegada sospira somniant en una reacció, la vostra fulla hebdomadaria és com un oasi de fresques vegetacions i algües cristallines prometedor de la terra feconda, constitucional i democràtica.

En dos punts essencials es manifesta la meva afinitat amb vosaltres: lliberalisme ..... i això sol és ja, avui per avui, ... un gran programa. Ademés, la vostra escola socialista és digna de les més altes consideracions, perquè no solament abrandeu les ansies del proletariat parlant-li dels seus drets a les reivindicacions econòmiques, sinó que li recordeu en una forma amable i quasi horaciana, els seus deures de *dignificació espiritual*, manera única d'arribar a fer de les grans masses obreres munions perfectament conscients. Potser que si des de la primera hora en que el nostre proletariat, agobiat pels grans problemes de la vida, va adonar-se de la seva força, s'hagués inspirat en una escola com la vostra, la burgesia s'hauria vist impelida i fins obligada a confiar la seva direcció a homes de més bon seny i de més amorosos sentiments que els que fins ara l'han representada.

Seria, doncs, molt llastimós que JUSTICIA SOCIAL no reeixís. Per això que hem dit: perquè sou els elements que la redacteu ardents defensors de la llibertat i de la democràcia i feu a la vostra llengua mare i a la cultura de la vostra terra tot l'honor que se'ls deu, *tots els qui sentim afinitats amb vosaltres, properes o remotes, tenim l'obligació inel·ludible d'ajudar-vos*. Afegiu, doncs, als donatius que de totes les contrades catalanes vos arriben de companys afiliats, el del vostre amic i admirador.

Josep Vilalta Comes.
President de la Cambra de Llogaters de Barcelona.

3 Març 1924.

D'un bon company de Bilbao, ens ha arribat una lletra cordial de la qual volem transcriure els següents paragrafs.

«Avui per avui, JUSTICIA SOCIAL *és tal vegada el portaveu més càlid i més ben orientat que és publica a la terra catalana. Setmanaris com aquest no moren mai, encara que per manca de medis haguessin de suspendre llur publicació. Cada número és una admirable sembra. Cada article és una flor que neix sota el Sol de la Justicia que brilla en el cel de les reivindicacions proletàries. Cal, però, esvair encara molts de núvols; cal aguantar, encara, innumerables tempestes. La collita no es perdrà pas. I si per cas no arribessim nosaltres a aprofitar-nos-en, prou la recolliran els treballadors que vinguin rera nostre, i per als quals hem preparat tots una era de germanor i de pau.»*

——

Com podeu ajudar eficaçment a la nostra obra:

I Suscrivint-vos a JUSTICIA SOCIAL pel termini més llarg possible. Així simplifiqueu la nostra feina administrativa i ens aporteu quantitats en el moment que ens són més necessaries.

II Exigint que al quiosc o lloc de venda de periòdics on tingueu costum de comprar-ne tinguin JUSTICIA SOCIAL puntualment cada dissabte. El nostre periòdic es publica amb regularitat absoluta.

III Interessant-vos per a que els venedors fixos exposin JUSTICIA SOCIAL en lloc ben visible, i demanant el nostre periòdic als venedors ambulants.

IV Comprant setmanalment uns quants números i revenent-los entre els vostres amics i companys de treball, augmentant cada setmana aquesta distribució amb un exemplar més.

V Cercant nous suscriptors.

VI Procurant que les Associacions, entitats, cooperatives, barberies, bars, etc. freqüentats per vosaltres, tinguin sempre JUSTICIA SOCIAL.

VII Remesant els números llegits, que no vulgueu col·leccionar, als vostres amics de fora, recomenant-los l'atenta lectura i suscripció.

VIII Si viviu fóra de Barcelona, constituint, amb petits nuclis d'amics, «Comités propagadors» de l'ideari de JUSTICIA SOCIAL per a fomentar la seva difusió.

IX Organitzant entre els vostres companys suscripcions per ajudar a l'obra de JUSTICIA SOCIAL i remesant-nos mensualment les quantitats recaptades, i

X Cooperant periodicament a la suscripció oberta per a ajudar JUSTICIA SOCIAL en la mesura, gran o xica, de les vostres possibilitats. Penseu que moltes aportacions modestes poden sumar una gran quantitat.

Suscripcions de cooperadors

Llista de companys i simpatitzants que s'han ofert a assegurar la vida del periòdic contribuint a aixugar el déficit dels primers mesos amb les quantitats mensuals que s'indiquen

1	S. C.	2 pts.	mensuals	12	J. R. S.	2 pts.	mensuals
2	J. B. B.	2 «	«	13	A. M.	2 »	«
3	M. S. M.	10 «	«	14	F. V.	1 «	«
4	J. A.	10 «	«	15	J. R. T.	2 «	«
5	J. C.	100 «	«	16	R. C.	25 «	»
6	J. A.	5 «	»	17	A. V.	5 «	»
7	J. F.	5 »	»	18	Dr. M.	15 «	»
8	A. C.	25 »	«	19	J. U.	5 «	«
9	A. F. L.	5 «	«	20	J. C.	5 «	«
10	M. E.	10 «	«	21	J. P.	5 «	«
11	R. R. C.	1 «	«				

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

Desena llista de quantitats rebudes

Ciutat.—M. F. P., 10 ptes.—J. G. i S., 25 ptes.—A. F. L., 5 pts.—A. V., 5 ptes.—J. V. i C., 25 ptes.—S. D. M., 1 pta.—J. U., 5 ptes.—J. A., 5 ptes.

Capsanes.—R. S., 2 ptes.

Tarragona.—J. P. 5, ptes.

Sitges.—P. C., 2 ptes.

Total, 95'— pts.

A tots el nostre agraïment.

Carnet d'un heterodoxe

Extraviament

—Parles com si desvariegessis.

—Oi!... Ens estimavem...

—Què vols més?

—Ella era menuda, clara, alegroia.—

—Dona menuda no fa tanta nosa.

—Perquè?

—Ocupa menys de lloc i menys de pensament.

—No arribo a capir, tractant-se d'ella...

—Bé segueix: us estimaveu.

—Ja no sé ni què dir!

—Plores?

—Es morta...

—Una altra.

—L'altra és ella sempre.

—Fes-te donar una mirada.

—Si l'haguessis vist!...

—L'hauria conegut.

—Tu mai l'hauries conegut, home pràctic, ànima de burgès?

—I ara? Perquè?

—Perque les coses que es coneixen, ni s'estimen ni es coneixen, si no omplen de dolor. Tu ets massa pobre burgès per atrevir-te a patir. I jo estimava tant estimar-la! Es morta. Ai! La vida serà sempre una injusticia!

BRAND.

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

15 Març 1924

CRÍTICA

EL TEATRE

Espanyol.—*«El Pare Pedaç», de Pompeu Crehuet.*—La preciosa i divertidíssima companyia d'En Santpere, temps enrera, estrenà la comedia en tres actes, pròlec i epílec d'En Pompeu Crehuet «El Pare Pedaç».

L'il·lustre autor de «La Morta» pot restar satisfet de l'èxit que assolí amb la seva darrera producció, «El Pare Pedaç» és una obra de costums, altament còmica, completament distinta de totes les obres que es representen al «Teatre Espanyol». i malgrat d'això s'han aguantat una pila de vegades al cartell. I es que quan una comedia està dictada per una honradesa literaeia, encara que es representi davant d'un públic habituat al gènere picaresc i realista, triomfa sempre.

Barcelona. — *Companyia Ricardo Calvo.*—Al «Teatre Barcelona» hi ha actuat durant tot el mes passat la Companyia Ricardo Calvo, secundat pels actors Amparo Martí i Emilio Portes. La Companyia d'En Ricardo Calvo, certament, deixa força que desitjar, formant un conjunt ben poc recomenable. Començant pel propi senyor Portes, els actors d'aquesta companyia espanyola són molt poca cosa.

Ricardo Calvo, però, és un artista que es fa escoltar. Com actor, el senyor Calvo no reporta pas cap gloria al teatre castellà; en canvi, com a declamador entra al fons de l'ànima. En aquest sentit, Ricardo Calvo posa un sentiment gran als versos, que diu amb aquella gracia, aquella naturalitat, aquella precisió que tan de nom li ha donat. L'art d'En Calvo rapsoda creiem que és del més bò que corra per la peninsula.

Ell, que s'en ha donat compte, sempre posa en escena obres que el puguin fer lluir. Així, durant la temporada que ha actuat al «Teatre Barcelona» ha representat, entre altres, «Hamlet» de Shakespeare, «El Condenado» de Tirso de Molina, «Los intereses creados» de Benavente», «La ilustre fregona» de Cervantes, «Los amantes de Teruel» de Hartzenbusch, «La vida es sueño» de Calderón de la Barca, «El zapatero y el rey» de Zorrilla, «El alcalde de Zalamea» de Calderón i «Cyrano de Bergerac» d'Emond Rostand.

Romea.—*Sessions Enric Borrás.*—L'indiscutible primer actor català, de tant de tant es complau en visitar al públic que va consagrar-lo com a remarcable talent de l'escena. La seva darrera i curta actuació a la casa pairal del teatre nostrat, on actors, autors i espectadors hi van fent la viu viu amb una tristesa que trenca l'ànima, ha tingut o a pretès tenir un caràcter antològic.

La nit de la presentació del gran actor amb «Terra baixa» fou remarcable. Hi hagué estrepitoses ovacions per En Guimerà, el dramaturg no superat i per En Borrás, l'actor ingrat però no oblidat pas dels seus.

En la majoria de les obres representades com l'esmentada, «El ferrer de tall», «El Místic» i «Maria Rosa» es prou conegut de tots En Borrás per a que calgui parlar-ne.

La novetat que ens dugué fou la representació de «Edip Rei», de Sofocles.

Es forçós de reconeixer que ni En Borrás estigué a l'alçada de l'obra ni feu els possibles per estar-hi, car es feu massa palès el treball de l'apuntador, i nosaltres creiem que aquest per bo que l'apuntador sigui, no interessa al públic. El decorat i la companyia arrodonien un conjunt lamentable. Amb tot En Borrás tingué moments de clarividents encert.

Perquè, però, preguntem ara nosaltres fent-nos ressó d'una veu general, hom s'obstina en borrar sempre que n'hi ha avinentesa, el nom il·lustre d'Ignasi Iglesias d'entre els noms que més gloria puguin haver donat al Teatre de Catalunya?

Traduccions.—El «Teatre Romea» ha donat la comedia del més gran autor modern, Luigi Pirandello, «Em caso.... per no casar-me», nostrada pel poeta J. Millás-Raurell. La Companyia del senyor Morano, al «Teatre Goya», ha estrenat una traducció de G. de Batlle de la obra «El vértigo» de Charles Meré.

EDIP.

EL CINEMA

Cor muntanyenc.—*Pel·lícula guinyol.*—El guinyol, aquest gènere teatral que ens presenta fortes emocions, passions nobles o innobles, no havia trascendit encara a la pantalla. La «Universal», donant-nos una pel·lícula guinyol, doncs, ha enriquit el cinema.

COR MUNTANYENC, molt ben presentada, molt ben interpretada, és una veritable tragèdia punyent, corpronedora: la tragèdia de la mare que per a salvar la felicitat d'un fill ha de delatar l'espòs i tres fills més. En COR MUNTANYENC, però, hom no ha sabut treure tot el partit de l'argument; la trama és massa allargaçada i, en conseqüencia, lleva intensitat a les situacions.

Charles Ray.—El simpatiquíssim artista Charles Ray és un actor que posseeix magníficament la gràcia. No és un artista còmic a la la manera de Charlot o de Max Linder, sinó a la de l'humorista. Charles Ray és un veritable mestre del seu gènere. No és la hilaritat el què produeix la seva obra; sinó l'elegant somrís. I aquella precisió i naturalitat amb que resol totes les situacions és un art ben rar i ben estimable.

Un frac per a dos, pel·lícula plena de graciosíssims trucs de bon gust, serveix admirablement per a donar-nos a gustar un cop més Charles Ray. En canvi en el film sentimental LA NOIA QUE JO ESTIMAVA, Charles Ray és l'artista de sempre, però no és aquell humorista, si bé cal tenir en compte que l'ambient no li permet.

Nathan el Savi, *per Manfred Noa.*—Es tracta d'una hàbil adaptació de l'obra de l'escriptor alemany T. E. Lessing. L'assumpte és una lluita quieta entre religions, localitzada en el temps de les creuades. L'emoció moral de la pel·lícula, contrariament al que creu el periòdic de New-York «The World», és ben poca cosa—en l'obra de Lessing ja és més profunda.

La presentació de Manfred Noa bé en algun moment, especialment quan ens dóna aquelles siluetes apropòsit de l'explicació d'una antiga fàbula. En canvi, les escenes de guerra les trobem completament fales.

El treball de Werner Krauss, encarnant Nathan el Savi, és magnífic; en alguns passatges, però, un xic afectat. Karl de Vogt, Fritz Greiner, Bella Muznay i Lya Eibenschütz, bons artistes.

Percalina barata.—Una pel·lícula d'argument semblant a «Per què canviar d'esposa?», de la qual parlàrem en la crítica passada. Què hi fa, però, la semblança si la direcció és d'un artista? Si PERCALINA BARATA no té la grandesa i l'estudi de ¿Per què cambiar d'esposa?», en canvi és, potser, el film més subtil que havem vist. Altrament, uns intèrpretes com Enid Bennet i Matt Moore sempre està bé de veure'ls.

El Noi de Paris.—Pel·lícula discreta, de la qual n'és protagonista un artista selecte i simpàtic, el jove René Poyen.

Hotentot.—HOTENTOT és un graciosíssim film d'equitació, d'un bon argument ben tramat, massa absurd, però, i excel·lentment presentat i dirigit. Douglas Mac-Lean no és un artista, però encaixa perfectament amb la obra, i ja n'hi ha prou.

Xiquilin, artista de Circ, *Per Jackie Coogan,*—El petit Jackie Coogan, malgrat de la seva poquíssima edat, és ja un veritable artista, un dels millors artistes de la pantalla. Jackie Coogan, precisament per la seva edat, és admirat i adorat pel públic, però no és comprès. El simpàtic Coogan és un humorista dels més refinats i, alhora, un sentimental profund; deixeble de Charlot, Jackie Coogan té prou talent ja per saber agafar de son mestre aquella magnífica part bona, aquell sentiment i aquella emoció còmico-tràgica, i alluyar-se del tò de pallasso que per dissort posseeix Charlot.

XIQUILIN, ARTISTA DE CIRC com a pel·lícula no és pas gran cosa. Ara, que es feta expressa per a que Jackie Coogan ens reveli amb més força que mai totes les seves qualitats i tota la bellesa del seu art.

Virtut. *per Audrey Munson.*—Molt poca cosa com a film. Sense interés, un argument fluix i mal portat, sense cap direcció, actors molt mitjanies, i, sobretot, és una obra obra de romanticisme i un parnacianisme que no s'hi val! Té la vàlua, si's vol, de fer-nos triomfar una moral més lògica que la que ara s'estila, i així, el desnú es presentat com a veritable virtut.

Audrey Munson, la bellíssima model inspiradora de grans obres, té admirablement l'art de la plàstica, i això i les seves formes justifiquen abastament VIRTUT. Dona clàssica per excel·lència, mestressa del gest i de la gràcia, concisa d'expressió, coneixedora a consciència de l'ànima de l'hellenisme, Audrey Munson corprèn tot seguit a l'espectador amant de l'art. L'elegància de línies i la perfecció de les formes de Audrey Munson, que, amb el permís de l'autoritat governativa, podem fruir sense el més lleuger vel, són veritablement una bellesa definitiva.

LUMIERE.

L'home i la Cooperativa

L'excel·lent amic i vell lluitador per la causa de la internacional, en JOAN CODINA, de Manlleu, ha publicat damunt del nostre estimat col·lega «El Socialista» de Madrid, un bell article, plè oportunitat, que transcribim a continuació, per creure d'alt interés la seva divulgació entre els cooperatistes de Catalunya.

D'una Assemblea a un Congrès

En l'ultima Assemblea de la Federació de Cooperatives de Catalunya, celebrada a Barcelona el dia 3 de febrer, en el saló teatre de la gran Cooperativa «La Fraternitat», se va pendre l'acord, per indicació del Comité Directiu, de celebrar un Congrés regional de Cooperatives, federades i no federades, per a la pròxima primavera.

L'esmentada Assemblea (com saben ja els lectors de JUSTICIA SOCIAL) va revestir excepcional importancia, i, al nostre entendre, el pròxim Congrès en tindrà encara molta mes.

El moviment cooperatiu pren cada dia a Catalunya un major desenrotllament i per tant és cosa justa i lògica que la Federació visqui mes en la realitat, impregnant-se de noves modalitats.

Es convenient completar al moviment cooperatiu saba nova procurant tots que la Federació i les entitats ocupin el lloc que en l'actualitat els hi correspon.

En l'Assamblea s'acordà la reforma dels estatuts de la Federació, facultant al Comité regional per a redactar el projecte de reforma i presentar-lo a l'aprovació del futur Congrès. Creiem la reforma de necessitat apremiant.

En els nous estatuts s'hauria de consignar que les Cooperatives federades tindràn establert l'intercambi reciproc d' associats.

Són moltes les Cooperatives de Catalunya que tenen establerta una Secció de mutualitat, per a el socors per malalties, defunció, maternitat, vellessa, invalids per a el treball, etc.

El que està més generalitzat és el socors vitalici als socis que arriven a determinada edat i per als invàlids del treball. Són entre tots centenars els vells i invalids que cobren dieta d'alguna de les diferentes Cooperatives de Catalunya que tenen establert l'esmentat socors. Generalment la Secció de mutualitat se sosté destinant en cada balanç el 15, 20, 25 ó 30 per 100 de l'excés de percepció.

Totes les entitats que tenen establerta Secció de Mutualitat, han fixat en els seus estatuts un màxim de 40 ó 45 anys d'edat per a els nous socis que vulguin entra-hi. Però passa sovint que socis d'aquesta o aquella Cooperativa, que amb la seva llarga permanència dintre d'ella han contribuit a fomentar el capital comú de la Secció de Mutualiatat, per mil contingències de la Vida dels treballadors que sovint poden presentar-se, venen obligats a canviar de barriada, —si es tracta de Barcelona—, o de poble, i per tant s'han de donar de baixa de la Cooperativa que tant estimaven. Així és que pot succeir, (haurà passat ja moltes vegades) que un cooperatista, després de molts anys d'actuació, en tenir de donar-se de baixa de l'entitat de la seva barriada o del seu poble, com a consequencia de sobrepassar de l'edat fixada per a ser admès soci de una Cooperativa de la barriada o poble on ha anat a fixar la seva nova residència, es vegi excluit de la vida cooperatista i sense cap mena d'esperança d'aprofitar-se d'unes institucions que ell ha contribuit molt a fomentar.

Amb aquesta gran injustícia han seguit aixi les coses fins l'actualitat.—Però això no pot ni deu continuar per més temps, després del pròxim Congrès.

Si tot l'exposat no's reforma en un sentit més just, més equitatiu i més humà, hauriem de convenir que els cooperatistes catalans som uns ximples, que ens entosudim a viure als llimbs i fora de la realitat.

Establint-se l'intercambi reciproc d'associats, al mateix temps que es repararia una gran injusticia, se faria una gran labor per a extendre el col·lectivisme en les Cooperatives.

Tema per al pròxim Congrés cooperatista serà el contingut d'una proporció feta en l'Assemblea abans indicada sobre la necessitat que les cooperatives catalanes fundin una fàbrica de farines. D'aquesta i altres qüestions ens ocuparem en un pròxim treball.

Lletres al director

Company Director

Distingit company:

Permeti que em refereixi a l'article «L'exclusivisme dels nostres intel·lectuals», signat pel company M. Vidal i Gort, i publicat en el n.º 16 de JUSTICIA SOCIAL.

Reconec que «entre els nostres joves intel·lectuals, hem de confessar, que tenim la desgràcia que abunden els teoritzadors i els estetes, però escassegen de mala manera, els homes d'acció, els directors, els polítics». Això però, no és prou, per a deduirne una conseqüencia com fa el distingit articulista, i fer dels nostres intel·lectuals uns responsables, anc que sigui com tercer factor, de la present situació del problema social. No pretenc defensor el sector politic que vol aludir el dilecte company Vidal i Gort. S'ha de dir tot, però.

Les inconsciències es paguen cares, fatalment. I es va desenrotllar una lluita cruentíssima en els sectors obrers del nostre poble, sola i únicament per una inconsciència: El desgarriament d'aquests mateixos obrers vers camins atzarosos. Simplement, fins a la formació del sector «Unió Socialista de Catalunya», l'obrer, oficialment, no va semblar veure que els homes que li parlaven d'una fraternitat amb els obrers del poble veí, no eren precisament representants d'aquells companys de pena igual, que els obrers de Catalunya, sense voler saber de quin poble son, estimen amb desproporcionada correspondència i tot.

Com que gairebé no existia el *nostre* sector obrer, (esgarriat no volia oir) era, fins a cert punt, justa i raonada, la neutralitat aparent que els nostres intel·lectuals demostraven davant del problema social. El silenci del dolor però, era més eloqüent que cap actitud ni paraula. Les notes d'aquells versos lapidaris que, com un manifest, escrigué el nostre poeta civil J. M. López Picó, encara avui estremeixen els carrers de la ciutat màrtir. Encara alçapremen i remouen el cost, cent voltes més potentament que aquells espetecs eixorcs, gelats, desvergonyits, venals, sense cap idealitat ni una, que amb pruija malèfica lasceraven la carnadura heròica i valenta de la nostra volguda ciutat que mai no ha sabut dir: No.

Devot i amic.

J. Carner Ribalta.

Paris, febrer.

Noves i documents

La Artística Culinaria

Aquesta Societat, a la qual van ingressant cada dia nous companys del art de la cuina, acaba de publicar un manifest dirigit a tots els camarades.

En ell s'exposa la obra realitzada per la Junta durant l'any darrer, indicant les quantitats abonades en els mesos de desembre, gener i febrer últims, en que ha funcionat els socors als sense feina.

Aquestes quantitats, a raó de 35 pessetes setmanals per soci parat han importat en els mesos citats més de 8.000 pessetes, satisfetes per la Secció Mutual.

La Junta es dóna per satisfeta del resultat assolit, però manifesta el seu ferm propòsit d'extendre l'auxili a tots els mesos i dies de l'any, de forma que la Societatat constitueixi una positiva garantia per als associats tant en els casos de malaltia com en els de manca de treball.

De moment, la Junta anuncia que per a la pròxima temporada d'hivern. —durant la qual la manca de feina es fa sentir en forma greu entre els cuiners—els socors als parats s'ampliarà fins a quatre mesos.

Altres manifestacions es fan en el document de referencia, demostradores de la bona orientació que segueix La Artística Culinaria i del alt sentiment de solidaritat de que està donant mostres evidents.

També es recomana als associats que no esperin llurs millorament i llur emancipació de cap redemptor, què ha de ésser obra del seu esforç, de la seva constancia, de la seva activitat i de la seva fe en un millor pervindre de la humanitat.

Ens consta que el manifest de La Artistica Culinaria ha sigut molt ben rebut entre els cuiners de Catalunya. Realment s'ho mereix, pel seu contingut, que honra a la Junta que l'ha publicat.

ANGLATERRA. — **Victoria Socialista**

En les eleccions parcials celebrades a «Burley» ha triomfat per més de 7.000 vots de majoria sobre el candidat conservador, el ministre del Interior i prestigiosa figura del partit treballista Arthur Henderson.

Aquesta elecció havia despertat interès, per ésser la primera que ha tingut lloc després de la formació del govern actual. En les eleccions generals de Desembre, si bé triomfà el candidat treballista obtingué una majoria d'uns 2.000 vots, presentant tres candidats treballista, conservador i lliberal. Ara els candidats eren dos, essent una incognita l'actitud dels lliberals; però avui era d'esperar han votat la major part, al candidat treballista responent a la noble tradició del lliberalisme britànic, que es liberal de veritat i per lo tant refractaria a la formació d'una possible evolució burgesa.

INDIA.—**Alliberament de Gandhi.**

Fundant-se en greus motius de salut, el govern de Bengala ha posat en llibertat incondicional al gran Mahàtmà, Gandhi, després de dos anys de reclusió en cumpliment de la pena de sis anys que li havia sigut imposada.

Gandhi, lliure, no ofereix cap perill segons els governants i, empresonat, era una vergonya per les autoritats britàniques i una impressionant imatje de dolor pels patriotes indis.

Però els dos anys de presó no han passat en va pel famós Mahàtmà. Sembla que deu ésser certa aquella frase que li fou atribuida, de que «la India havia sofert per massa metafísica. El seu primer acte públic, després d'alliberat ha sigut escriure una carta al lider mahometà Mahomed Ali, president del Congrés nacional de Delhi, en la qual després de condrol-dre's per haver sigut posat en llibertat, expressa els punts de vista més moderats i conciliadors que hagin pogut expressar-se a la India. «Res de perturbacions, ni de desobediència civil. El remei per a combatre la misèria es la propagació de l'antiga filosa. El treball constant no deixa temps per baralles i guerres.»

Ço que es més remarcable en la carta a Mahomed Ali es l'apelació als sentiments de germanor entre tots els patriotes indis, expressant també que els anglesos no son pas llurs enemics i que no cal confondre l'adversitat a un sistema amb l'odi als homes o a les races. Els swarjistes dissimulen la contrarietat que els ha produit aquesta lletra de Gaudhi dient que llur política obstruccionista i de *boycott* ha sigut molt atenuada i que probablement trobaràn una injucció per a abandonar-la del tot.

Triomf extremista.

La nova Assemblea llegislativa de la India ha aprovat per 66 vots contra 48 la moció de Pandil Motilat Pandú i que s'havia fet seva el nou Partit nacionalista, relativa a la celebració d'una Conferencia integrada per tots els partits per a determinar l'estatut d'independència que haurà d'elevar-se al Parlament britànic.

Malgrat el triomf obtingut pels *swarajists* en el Parlament de Delhi, no sembla pas probable que el govern central de la India vulgui donar cumpliment a aquest acord de la Cambra llegislativa i que implica una reforma total de la nova Constitució. Si aixis es, els extremistes es dedicaràn a boicotejar tota acció governamental i a obstruir la vida del Parlament.

Nou partit

Un grup anomenat simplement «nacionalista» ha sigut format en el Congrès Nacional, compost de 45 swarajistes i 27 independents. Aquest partit tindrá la majoria de la Cambra la qual es composa de 148 membres.

L'objecte del nou grup es demanar al govern que convoqui una conferencia de totes les fraccions per a formular conjuntament un plan de gover independent i responsable per a la India amb l'amenaça de que si el govern no acepta la proposició, una majoria de dos terços del non partit podrà votar contra de l'aplicació dels pressuposts.

Un comitè de quatre swarajistes i tres independents ha sigut elegit per a redactar les bases de constitució del nou Partit nacionalista de la India.

EGIPTE.—**El nou govern.**

Contrariament a ço que molt esperaven, els primers actes del govern de Saad Pasha Zaghlul donen l'impressió de que Egipte entrará en un periòde de pau interior i de prosperitat amb franca armonia amb el govern britànic. Momentàniament, però, existeixen qualques dificultats provinents de les diferències entre l'actual ministre d'Educació i Mr. Carter, director de les recerques en la tomba de Tutankhamen, ço que ha motivat la temporal suspensió dels treballs d'investigació arqueològica que tan interès desperten a tot el mon civilitzat.

La llista del nou govern és com segueix: Saad Pasha Zaghlul, President i ministre de l'Interior; Terofiz Pasha Nessim, ministre de Finances; Masloum Pasha, ministre de Cultes; Mahomed Pasha Said, d'Educació; Mustafà Bey Nahas, de Comunicacions; Fathalla Pasha Barakat, d'Agricultura; Marcos Bey Hanna, de Treballs publics; Hassan Pasha Hassib, de Guerra, i Gherabli Bey, de Justicia.

ANGLATERRA.—**Vaga de dockers.**

Interrompudes les negociacions per a evitar-la, 120,000 *dockers* s'han declarat en vaga. Demanem un augment de dos xilings diaris i un jornal minim de deu, cobrant els excessos que correspongui i demés la setmana de treball garantida. Els patrons accedeixen a augmentar un xiling diari (1'70 pessetes aproximadament). El trafec en els molls està completament paralitzat.

XILE.—**L Universitat del Treball**

L'Ajuntament de Santiago, a proposta del seu Batlle, Rogelio Ugarte, ha acordat subvencionar amb 300.000 pesos la nova Universitat del Treball que haurà d'inaugurar-se aquest any.

L'Universitat del Treball de Santiago tindrà dugues seccions: Orientació professional i Industria. La primera cercarà determinar les aptituts dels treballadors donant-los-hi una instrucció general; la segona especialitzarà l'obrer en la branca d'industria o professió que hagi escullit.

La direcció serà confiada a un Consell compost del Batlle de Santiago i del Rector i Vice-rector de l'Universitat. Els estudis duraràn tres anys. Semblantment a la nostra Escola elemental del Treball, l'institució xilena serà exclussivament destinada als treballadors i a intensificar la producció nacional.

Les vagues.

Durant l'anys 1923 hi han hagut a Xile 41 vagues que han afectat 11.300 persones, (10.000 homes i 1.300 dones i infans). Les causes han sigut: augment de salaris, 10; abolició de preufets, 5; solidaritat, 8; reglamentació del treball, 26; diverses, 2.

D'aquestes vagues, 10 han sigut totalment guanyades pels obress, 15 guanyades parcialment, i 16 perdudes. El total de jornals perduts puja a 6.739,465 pesos.

BULGARIA.—**El servei civil obligatori.**

La Direcció del servei obligatori del treball ha fixat en 23.000 el nombre de persones que seràn cridades durant l'any 1924 a cumplir els mesos de treball public obligatori. Aquesta gent serán principalment ocupada en la construcció de carreteres, ponts i vies ferries.

Comparat el contingent de prestació personal de 1924 amb el dels anys anteriors, s'observa que aquest servei va restringit-se mes cada dia.

FRANÇA. — **La protecció de les masses obreres.**

En la sessió del 23 de gener darrer, la Cambra de Diputats ha adoptat una llei modificant l'article 29 del llibre primer del Còdic del Treball, ampliant a dotze setmanes el periode del repòs de les parteres, i a quinze en cassos excepcionals, en lloc de vuit setmanes a que donava dret el Còdic esmentat, entre abans i després del part, a suspendre el treball sense que pogués esser causa de despediment o alteració del contracte del treball.

SETMANARI SOCIALISTA

Justicia Social

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:
Carrer del Pi, 11. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
Marcial Badía, Llovera, 13. - REUS

REDACTORS i COL·LABORADORS:

Gabriel Alomà - Sas i Marat. - Josep Comaposada - Alfons aseas - Dr. Aigua dé Miró Cristòfor de Domènec - C. Pages de Climent J. Llorens i Artigas - r. Emili Mira - J. Puig i Ferrater - Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - essend Llatas - Dr. Montanyà Fuster Valldeperas - Roberto Marvasi - Manuel Galés - René Lyr - Joan Comorera - Alfred Gallart - Dr. Andrés Ovejero - Josep Ricart Sala Manuel Escorza - Josep M.ª Pou i Sabater J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Josep M.ª Tallada - Joan Montserrat - Emili Salata - Pere Gorga - F. Cañadas - Josep M.ª de Sucre-J. Roure i Torrent - Manuel Alcántara Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roch Guinart - Dolfi Dalmau - Joan Fronjosá - Balagué Baró - R. Rafols Camí - J. Francés - Jaume Cardús-J. Duran i Guardia-Puig Pujades-Joan Ors. Dr. Josep Amorós - Dr. J. Estadella Arnó.

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.

Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periódic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Imp. Biblioteca.-Llovera, 13.-Reus

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL
15 Març 1924

EPÍLEGS SOCIALS

A mida que el socialisme s'és anat extenent pels pobles d'Europa i Amèrica, s'han fet més acerbes, més calumniadores, les censures i les invectives que s'adrecen a les seves dees i als seus homes. Ara, que com un signe feliç dels temps, com una albada nova, el socialisme aclara els horitzons, vencent les boires agombolades per tants de segles d'opressió fratricida, les diatribes de la burgesia pseudo-científica i dels científics aburgesats, atenyen graus de violencia vessànica, d'infamant estulticia, d'apoteòsica paura.

Al progrès ideal de la causa del socialisme s'oposa la sistemàtica intransigència d'un «sometent teoritzant» tant multitudinari, subjectiu i belicós com l'altre. Però en l'estadi de la teorització, podèm dir-ho ben alt, l'aventatge es tota nostra.

Malgrat les folles escomeses dels ben peixats partidaris de l'organització social actual o dels enyoradors d'una societat retrogradada, les normes socialitzants han envait les càtedres, les academies, les corporacions públiques, els cenacles científics, i han penetrat ardidament, irresistiblement, impregnant-la d'una noble idealitat, gairebé tota la literatura político-social contemporania, que té una valor trascendent i irradiadora.

I no podia ésser d'altra manera. L'Economía Política a la faisó «cameraliana» com la inspirada per l'escola liberal anglesa, careixien abdues d'un contingut ideal, eren fruits ocasionals, circumstancials, d'època.

La concepció econòmica del liberalisme ho fiava tot al lliure joc de les activitats individuals i considerava pertorbadora qualsevulla iniciativa de l'Estat dins del cercle angoixós on es lliurava la gran batalla sense treva de tants d'interessos contraposats i desiguals d'ordre econòmic i ètic.

Debades els optimistes, els doctors Pangloss de la Economia, han esperat que s'establís l'equilibri entre les diverses forces socials. El progrés ha fet més forta la lluita; l'intensificació de les caracteristiques del capitalisme ha definit més terriblement les castes socials; l'augment de la riquesa i del luxe ha originat, de manera automàtica, una més ampla i profunda miseria.

Aquella societat tan pacifica tan *plena de seny* i curulla d'equilibri que semblava talment encantada, aquella societat ideada per l'escola liberal, no era ja possible des del moment que contenia el terrible germe de la discordia social: lluita *a mort* entre el capital i el treball, el patró i l'assalariat, l'explotador i l'explotat.

La percepció d'aquesta flagrant antinomía i de les seves gravissimes seqüencies, significa la primera conquesta ideològica del socialisme, enfront de l'incomprensible optimisme *smithià*.

Però la doctrina d'Adam Smith, patia de l'error fonamental de no considerar més que el factor «home», ni altres relacions socials que les purament econòmiques, això reduia considerablement el caràter científic de la Economía smithiana impedint atenyer conclusions més amplies i fecundes.

Al Socialisme es deu i principalment a Karl Marx, l'aplicació a l'Economía Política, del factor psicològic i i dels principis ètics. L'Economia adquireix, doncs plena personalitat i es dignifica científicament, mercès als teoritzants del Socialisme.

La teoria de la lluita de classes, la llei ferriá dels salaris, el dret al producte integre del treball, etc. i totes les conclusions dels congressos socialistes, estàn inspirades en consideracions de caràcter ètic, de moralitat individual i col·lectiva.

Des d'aquest punt de vista pot afirmar-se que el socialisme representa en Economia Política, el mateix paper que cristianisme en el Dret de l'antiga Roma cesaria i esclavista.

Filosoficament, el socialisme avalora el mètode d'investigació econòmica incorporant-hi l'observaci ó històrica. Una al·legació famosíssima en aquest sentit es troba en la no encara prou victoriosament combatuda teoria marxista del materialisme històric.

Però la fecunditat de la doctrina Socialista es tan extraordinaria que en un altra genial teoría marxista—*la de que el capitalisme es una categoria històrica i com a tal te de desapareixer*—hem de veure-hi la matriu de tot el moviment econòmic-social contemporani, en allò que té de més noble i estrictament científic.

Al redós de les observacions i investigacions del Socialisme teòric, son nades i han crescut esponeroses les dues grans tendencies econòmiques que representen les escoles «austriaca o psicològica» auspiciada per Roscher i Menger i la «històrica» tant soperbament orientada per Wagner i Schmoller en la seva derrera i més constructiva etapa.

* * *

El Socialisme té doncs, una elevada i compesta visió de la vida orgànica dels pobles i dels grups humans i no pot situar-se en el terreny mesquí de partidisme egoistes que aspiren al poder per tal mantenir-hi privilegis i exercir autoritats subjectives. Això explica els atacs que li dirigeixen els politics profesionals a sou, i en cerca d'honors i benifets,

Però l'empetiteixen també els que creuen servir-lo, considerant-lo com un simple partit polític o un camí de reivindicació obrera. El Socialisme es això i més, molt més que això. La seva virtualitat fecunda irradia a altres ordres trascendentals de les activitats humanes.

D'engrunes de doctrina socialista s'han nodrit tots els Estats progressius del món. La burgesia, els governs capitalistes, que tant d'honor mostren per l'aspiració final del Socialisme, l'apliquen gradualment, en proporcions dosimètriques.

Això ens dona la mesura de la fé que ha de posseir el veritable socialista. Tota la llegislació social més avençade d'Europa no satisfà el fervor d'un socialista. Tots els augments de jornal i totes les millores polítiques i econòmiques en profit de l'obrer, no comblen el desig vehementíssim de transformació que ens arbora. Totes aquestes reformes les fan els burgesos i els té ben compte fer-les per a retardar *l'erupció final* com diu el nostre himne.

Quan el socialisme semblava un ideal de realització llunyana, *els homes pràctics*, que resulten ésser sempre «els que tenen algún negoci», deien que era un *bell somni*; ara que el socialisme és a la porta de totes les nacions civilitzades, criden que es pertorbador, imbecil i criminal.

Quan és, senzillament, un fenómen cientific, un fet de biologia social, un esdeveniment com ho fou la supressió de l'esclavatge, la caiguda del feudalisme i el sorgiment de la burgesia...

El capitalisme es una *categoria històrica*, que va començar en un periode determinat i per conseqüent es una cosa pereixedora, que s'ha d'acabar.

Vet-aquí la nostra força i el motiu de *llur* desesperació.

Francesc Cañadas.